

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

**Inwestycje w zakresie wsparcia
powierzchniowego dla Rolnictwa Ekologicznego**

**Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 kwietnia 2023 r.
w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania
i wypłaty płatności ekologicznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej
Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 791)**

**Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 września 2023 r.
zmieniające rozporządzenie
w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania
i wypłaty płatności ekologicznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej
Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 1830)**

Pakiety i ich warianty interwencji Rolnictwo ekologiczne

- **Pakiet 1. Uprawy rolnicze,**
- **Pakiet 2. Uprawy warzywne,**
- **Pakiet 3. Uprawy zielarskie,**
- **Pakiet 4. Podstawowe uprawy sadownicze,**
- **Pakiet 5. Uprawy jagodowe,**
- **Pakiet 6. Ekstensywne uprawy sadownicze,**
- **Pakiet 7. Uprawy paszowe na gruntach ornym,**
- **Pakiet 8. Trwałe użytki zielone,**
- **Pakiet 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi,**
- **Pakiet 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą.**

Beneficjent interwencji oraz warunki

Beneficjentem tego działania może być rolnik, jeżeli:

- ✓ posiada gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych **nie mniejszej niż 1 ha**;
- ✓ prowadzi **produkcję rolną** zgodnie z przepisami określonymi m.in. w rozporządzeniu (UE) nr **2018/848** oraz w **ustawie o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej**.
- ✓ **realizuje 5-letnie zobowiązanie ekologiczne**, na użytkach rolnych, na których prowadzi produkcję ekologiczną,
- ✓ posiada grunty **na podstawie tytułu prawnego na dzień 31 maja roku**, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności ekologicznych.

Rolnika wnioskującego o płatności ekologiczne nie obowiązuje warunek rolnika aktywnego zawodowo.

Rodzaje zobowiązań w ramach interwencji

1) Zobowiązanie na gruntach ornych:

- uprawy rolnicze,
- uprawy warzywne,
- uprawy zielarskie,
- uprawy jagodowe,
- uprawy paszowe na gruntach ornych,

2) Zobowiązanie w ramach upraw sadowniczych:

- podstawowe uprawy sadownicze,
- ekstensywne uprawy sadownicze,

3) Zobowiązanie na trwałych użytkach zielonych,

4) Zobowiązanie obejmujące małe gospodarstwa.

Pakiet 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą nie jest zobowiązaniem, tylko płatnością dodatkową.

Rodzaje zobowiązań w ramach interwencji

Rolnik może realizować jednocześnie **więcej niż jedno zobowiązanie ekologiczne**, z tym że takie same zobowiązania ekologiczne może realizować jednocześnie, jeżeli zostały podjęte w różnych latach, a gdy kontynuuje realizację takiego samego zobowiązania ekologicznego podjętego przez innego rolnika – może je realizować, mimo że zostały podjęte w tym samym roku.

Rolnik nie może jednocześnie realizować zobowiązania w ramach pakietu 1-8 i w ramach pakietu 9. Małe gospodarstwa.

Rolnik może **jednocześnie** realizować zobowiązanie ekologiczne w ramach WPR 2023-2027 oraz zobowiązanie ekologiczne w ramach PROW 2014-2020 – z tym, że **na innych gruntach!!!**

Rolnik realizujący zobowiązanie ekologiczne przestrzega niżej wymienionych wymogów:

- posiada plan działalności ekologicznej, który sporządza się w pierwszym roku realizacji zobowiązania ekologicznego i **przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności**, przy udziale doradcy rolniczego ze specjalizacją rolnośrodowiskową lub ekologiczną, na formularzu udostępnionym przez Agencję,
- prowadzi **rejestr działalności ekologicznej** w odniesieniu do gruntów objętych zobowiązaniem ekologicznym, zawierający wykaz:
 - zabiegów agrotechnicznych wykonywanych w ramach realizowanego Pakietu, w szczególności: zastosowania nawozów i wykonania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin – ze wskazaniem nazwy i dawki zastosowanego nawozu i środka ochrony roślin oraz przyczyny zastosowania środka ochrony roślin, oraz wykonania koszenia,
 - wypasu zwierząt – w przypadku prowadzenia wypasu
 - – wraz z terminem ich przeprowadzenia
- określonych dla poszczególnych Pakietów **w załączniku nr 2** do rozporządzenia,
- odpowiednich minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz innych odpowiednich obowiązkowych wymogów, wskazanych **w załączniku nr 1** do rozporządzenia.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Przy jednoczesnej realizacji zobowiązań ekologicznych i rolno-środowiskowo-klimatycznych:

- **rejestr działalności** prowadzony w ramach realizowanego zobowiązania ekologicznego (PROW 2014-2020), zobowiązania ekologicznego (WPR 2023-2027), rolno-środowiskowo-klimatycznego (PROW 2014-2020) i rolno-środowiskowo-klimatycznego (WPR 2023-2027) może być prowadzony **na jednym formularzu**,
- **plan działalności** może być sporządzony na jednym formularzu jedynie w ramach zobowiązań (realizowanych w ramach tego samego funduszu):
 - ✓ ekologicznego (PROW 2014-2020) i rolno-środowiskowo-klimatycznego (PROW 2014-2020), albo
 - ✓ ekologicznego (WPR 2023-2027) i rolno-środowiskowo-klimatycznego (WPR 2023-2027).

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Zobowiązanie w ramach **Pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi**

- powierzchnia użytków rolnych w pierwszym roku realizacji **do 10 ha**,
- płatności w jednakowej wysokości do każdego ha UR zadeklarowanego do płatności ekologicznych niezależnie od rodzaju uprawy (uprawa roślin z listy roślin dotowanych),
- wymogi takie jak w przypadku pozostałych Pakietów,
- płatnością są objęte również powierzchnie upraw poniżej 0,1 ha,
- stawka płatności **1 640 zł/ha**,
- płatności ekologiczne zostaną przyznane do powierzchni TUZ stanowiącej **nie więcej niż 20% powierzchni UR objętych zobowiązaniem ekologicznym w ramach Pakietu 9** (zobowiązanie w ramach tych upraw może być realizowane na większej powierzchni lecz już bez płatności).

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Zobowiązanie w ramach **Pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi**

Rolnik:

- nie może posiadać **więcej niż 10 ha użytków rolnych**, w roku, w którym rozpoczął realizację tego zobowiązania ekologicznego,
- **może kontynuować** realizację tego zobowiązania ekologicznego, jeżeli w kolejnych latach jego realizacji, posiadane przez rolnika użytki rolne przekroczą powierzchnię 10 ha lecz obszar użytków rolnych, na którym jest realizowane to zobowiązanie ekologiczne nie będzie większy niż 10 ha,
- w kolejnych latach **może przekształcić** to zobowiązanie na odpowiednie zobowiązanie w ramach Pakietów realizowanych na gruntach ornych, w ramach upraw sadowniczych lub TUZ.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Zobowiązanie w ramach **Pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi**

Jeżeli rolnik, który realizuje zobowiązanie ekologiczne w ramach „Małego gospodarstwa”, w kolejnym roku lub w kolejnych latach rozpocznie realizację takiego samego zobowiązania ekologicznego i łączna powierzchnia użytków rolnych, na których są realizowane takie zobowiązania, przekroczy powierzchnię 10 ha, to rolnik ten **musi zastąpić** te zobowiązania, w roku, w którym nastąpiło przekroczenie tej powierzchni i przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności ekologicznych, odpowiednio zobowiązaniami ekologicznym na gruncie ornym, TUZ lub sadowniczym.

Jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania ekologicznego, na gruncie ornym, TUZ lub sadowniczym, (pakiety 1-8) powierzchnia użytków rolnych **zmniejszy się poniżej 10 ha**, to rolnik ten może przekształcić to zobowiązanie/te zobowiązania, w roku, w którym zmniejszyła się powierzchnia - przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności ekologicznych, na zobowiązanie realizowane w ramach „Małego gospodarstwa”.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Zobowiązanie ekologiczne obejmuje użytki rolne:

- 1) zadeklarowane we wniosku o **przyznanie pierwszych płatności** ekologicznych w ramach danego Pakietu,
- 2) objęte **obszarem zatwierdzonym**.

Zobowiązanie ekologiczne obejmuje obszar zadeklarowany (i zatwierdzony) we wniosku o **przyznanie pierwszych płatności**, spełniający warunki przyznania płatności ekologicznych, nawet w przypadku gdy płatności ekologiczne w ramach Pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych i Pakietu 8. Trwałe użytki zielone, **zostały przyznane do mniejszej powierzchni**.

Wielkość obszaru objętego zobowiązaniem ekologicznym oraz miejsce realizacji tego zobowiązania **nie podlegają zmianie** w trakcie jego realizacji.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Zmiana zobowiązania ekologicznego:

- ✓ Rolnik który realizuje zobowiązanie sadownicze w **ramach pakietu 4 lub 6**, może, **jednorazowo zaprzestać**, na danym gruncie, uprawy drzew lub krzewów – **w pierwszych 3 latach** realizacji zobowiązania, po przeprowadzeniu zbioru.
- ✓ W kolejnym roku po zaprzestaniu może ubiegać się o płatność w ramach **upraw na nawóz zielony** (rośliny bobowate grubonasienne lub gorczyca biała, lub gryka zwyczajna lub rośliny bobowate drobnonasienne, trawy lub ich mieszanki).
- ✓ Rolnik w takim przypadku składa do Agencji, najpóźniej w terminie 30 dni przed zaprzestaniem uprawy drzew i krzewów, **opinię sporządzoną przez doradcę**, uzasadniającą zaprzestanie uprawy tych drzew lub krzewów na danym gruncie.
- ✓ W kolejnym roku, rolnik **kontynuuje zobowiązanie sadownicze** w ramach pakietu 4 lub 6, z tym, że mogą to być gatunki inne niż przed zaprzestaniem uprawy.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Wykorzystanie części obszaru objętego zobowiązaniem na potrzeby spełnienia normy **GAEC 8** (w zakresie minimalnego udziału powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na elementy lub obszary nieprodukcyjne) nie będzie uznawane za zmianę zobowiązania lub zmniejszenie powierzchni realizacji zobowiązania (brak kar, w tym brak obowiązku zwrotu), ale do takich powierzchni **nie zostaną przyznane płatności ekologiczne**.

Wyjątkiem jest rok 2023, gdzie do ugoru z uprawą, mogą zostać przyznane płatności ekologiczne.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Warunek posiadania zwierząt dotyczy:

- ✓ Pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych,
- ✓ Pakietu 8. Trwałe użytki zielone,
- ✓ Pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi, z przypadku upraw dotowanych w ramach upraw paszowych i TUZ.

Warunek ten może spełniać:

- ✓ sam rolnik,
- ✓ małżonek rolnika – wymagane złożenie oświadczenia o wyrażeniu zgody,
- ✓ rolnik wraz z innym rolnikiem (grupa rolników), którego grunty, do których ubiega się o przyznanie tych płatności są położone na terenie tej samej gminy lub gminy z nią sąsiadującej.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Warunek posiadania zwierząt jest spełniony jeżeli rolnik jest posiadaczem zwierząt z gatunków:

- 1) **alpaki, bydło domowe oraz bawoły domowe, daniele, gęsi, indyki, jelenie szlachetne, kaczki, konie, kozy, króliki, kury, lamy, muły, osły, owce, perlice, przepiórki japońskie, strusie afrykańskie, świnie**
 - w przypadku **Pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych** oraz **Pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi**, z przypadku upraw dotowanych w ramach upraw paszowych,
- 2) **alpaki, bydło domowe oraz bawoły domowe, daniele, gęsi, jelenie szlachetne, konie, kozy, króliki, lamy, muły, osły, owce**
 - w przypadku **Pakietu 8. Trwałe użytki zielone** oraz **Pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi**, z przypadku TUZ.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Warunek posiadania przez rolnika lub jego małżonka zwierząt gospodarskich jest weryfikowany w oparciu o:

- ✓ zwierzęta **zarejestrowane w IRZ**, posiadane przez rolnika lub jego małżonka w okresie **od dnia 15 marca danego roku do 14 marca kolejnego roku** – w przypadku wszystkich zwierząt podlegających oznakowaniu,
- ✓ liczbę zwierząt wymienionych **w wykazie producentów**, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym - w przypadku **królików** (posiadanych od dnia kontroli JC w roku poprzednim, do dnia kontroli w roku złożenia wniosku).

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

W przypadku:

- ✓ **Pakietu 7. Uprawy paszowe na gruntach ornych,**
- ✓ **Pakietu 8. Trwałe użytki zielone,**
- ✓ **Pakietu 9. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi,** z przypadku upraw dotowanych w ramach upraw paszowych i TUZ.

płatność ekologiczna jest przyznawana do takiej powierzchni do jakiej „wystarczy” rolnikowi zwierząt (do liczby ha dla której zapewniona jest obsada **min. 0,3 DJP**).

W przypadku **Pakietu 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą** płatność ekologiczna jest przyznawana jeżeli rolnik:

- ✓ jest posiadaczem zwierząt z gatunków: **alpaki, bydło domowe oraz bawoły domowe, daniele, gęsi, indyki, jelenie szlachetne, kaczki, konie, kozy, króliki, kury, lamy, muły, osły, owce, perlice, przepiórki japońskie, strusie afrykańskie, świnie,** których liczba, w przeliczeniu na DJP, wynosi **co najmniej 0,3 DJP oraz nie więcej niż 1,5 DJP** na hektar **wszystkich użytków rolnych w gospodarstwie,**
- ✓ realizuje zobowiązanie ekologiczne w ramach Pakietu 1-9.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

W przypadku **Pakietu 10. Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą** płatność ekologiczna jest przyznawana do zwierząt posiadanych przez **rolnika lub jego małżonka**.

Do wyliczania obsady w ramach Pakietu 10:

- **nie mogą być uwzględniane zwierzęta innego rolnika (w ramach grupy rolników),**
- **nie bierze się pod uwagę zwierząt „wykorzystanych” na potrzeby płatności ekologicznych PROW 2014-2020**

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

- Rolnik we wniosku o przyznanie płatności ekologicznych **nie deklaruje** czy dana uprawa jest **w okresie konwersji czy po okresie konwersji**.
- **Stawki płatności** będą przyznawane jedynie na podstawie danych pozyskanych z **wykazów** przekazywanych przez **Jednostki Certyfikujące**.
- Płatności ekologiczne z zastosowaniem stawek dla gruntów **w okresie konwersji** będą wypłacane **nie dłużej niż przez pierwsze 3 lata** realizacji zobowiązania ekologicznego.
- Jeżeli zobowiązanie ekologiczne obejmuje grunty w okresie konwersji, a do gruntów tych **dany rolnik** otrzymał w poprzednich latach płatności ekologiczne w ramach działań **PROW 2004-2006 lub PROW 2007-2013 lub PROW 2014-2020**, to płatności ekologiczne (WPR 2023-2027) będą wypłacane z zastosowaniem stawek dla gruntów z zakończonym okresem konwersji.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Płatności ekologiczne są przyznawane do:

- **gruntów ornych, w przypadku Pakietów 1–3, 5, 7 i 9**, z tym że w przypadku gruntów ornych, na których jest prowadzona uprawa konopi włóknistych, do tych, w odniesieniu do których rolnik jednocześnie ubiega się o przyznanie płatności bezpośrednich, za ten sam rok, w odniesieniu do którego rolnik ubiega się o przyznanie płatności ekologicznych i o ile są spełnione warunki przyznania płatności bezpośrednich do tych gruntów,
- **trwałych użytków zielonych, w przypadku:**
 - **Pakietu 8 i Pakietu 9 (Małe gospodarstwa)**, w przypadku TUZ, lecz do powierzchni stanowiącej **nie więcej niż 20% powierzchni użytków rolnych** objętych zobowiązaniem ekologicznym w ramach tego Pakietu
 - **Pakietu 7 i Pakietu 9 (Małe gospodarstwa)**, jeżeli w trakcie realizacji tego Pakietu grunty orne, na których jest uprawiana mieszanka wieloletnia traw albo mieszanka wieloletnia traw z bobowatymi drobnonasiennymi, stały się trwałymi użytkami zielonymi,
- **sadów**, w których są uprawiane drzewa owocowe lub krzewy owocowe, w przypadku **Pakietów 4, 6 i 9**,
- **gruntów ornych, trwałych użytków zielonych i sadów**, na których jest realizowane dowolne zobowiązanie ekologiczne – **w przypadku Pakietu 10.**

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Płatności ekologiczne są przyznawane z zastosowaniem degresywności:

- 1) 100% stawek płatności – za powierzchnię gruntów od 0,1 ha do 50 ha;
- 2) 75% stawek płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 50 ha do 100 ha;
- 3) 60% stawek płatności – za powierzchnię gruntów powyżej 100 ha.

Degresywność płatności jest wyliczana odrębnie dla Pakietów 1-9 oraz odrębnie dla Pakietu 10.

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Stawki płatności

Pakiet	stawki płatności [zł/ha]			
	w okresie konwersji	po okresie konwersji	w okresie konwersji z premią	po okresie konwersji z premią
Uprawy rolnicze	1 697	1 571	2 270	2 144
Uprawy warzywne	3 021	2 391	3 594	2 964
Uprawy zielarskie	1 856		2 429	
Uprawy paszowe na GO	1 638	1 504	2 211	2 077
TUZ	1 043		1 616	
Podstawowe uprawy sadownicze	3 105	1 961	3 678	2 534
Uprawy jagodowe	2 495	2 213	3 068	2 786
Ekstensywne uprawy sadownicze	1 326		1 899	
Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi	1 640		2 213	
Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą	573		-	

Interwencja Rolnictwo ekologiczne

Koszty transakcyjne

Corocznie mogą zostać przyznane **koszty transakcyjne**, jako częściowa rekompensata za kontrolę gospodarstwa przeprowadzoną przez jednostkę certyfikującą.

Jeżeli rolnik jednocześnie realizuje zobowiązanie ekologiczne (PROW 2014-2020) oraz zobowiązanie ekologiczne (WPR 2023-2027), to w roku 2023 r. oraz roku 2024, wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych poniesionych z tytułu kontroli gospodarstwa ekologicznego:

- ✓ nie może przekraczać **20% sumy płatności** ekologicznej (PROW 2014-2020) oraz płatności ekologicznych (WPR 2023-2027),
- ✓ jest przyznawana do powierzchni zadeklarowanej do płatności ekologicznych zarówno PROW 2014-2020 jak i WPR 2023-2027.

Dziękuję za uwagę